

Niva Josef

Café Akerman – Boedapest.

vertaling: René Hooyberghs

NIVA JOSEF is geboren in Israël en woont in Frankrijk sinds 2009. Ze schrijft romans en theaterteksten. Ze maakt poppen- en objectentheater. Ze doceert theater en Hebreeuws in Parijs en treedt geregeld op als auteur en poppenspeelster. Josef houdt van de Europese steden. Ze was dan ook zeer enthousiast om in april 2016 een maand in Antwerpen te kunnen verblijven. Ondertussen is ze een frequente bezoeker geworden. In de PENflat schreef Josef aan haar derde roman. Een in Frankrijk geboren Jodin keert na jaren terug naar haar geboorteland, dat in de ban is van de terreurdreiging. Josef: "Ik hou ervan om te schrijven over vreemdelingen die in een nieuw land hun leven trachten vorm te geven."

Daarnaast is Josef ook bezig aan een theaterstuk over het migratiethema en over hoe veranderende tijden nieuwe vragen opwerpen, zoals: wat is identiteit? Is Europa nog veilig? Wat betekent 'thuis'?

Het vertaalde uittreksel komt uit haar roman *Café au gout de l'Europe*.

Het ligt in de buurt van de prachtige Grote Opera aan de Adrasheylaan. Je zou er bijna ongemerkt voorbij kunnen lopen. Dit café is op zichzelf teruggeplooid, zoals een man die denkt en wil dat men hem met rust laat. Juist vanwege zijn gebrek aan pretentie, door zijn eenvoud en door zijn gebrek aan persoonlijkheid trekt het zoveel volk aan. Je kan er alle soorten persoonlijkheden ontmoeten. Lokaal volk, vreemdelingen, toeristen op doorreis. Het café kleefte tegen het Duitse Goethe-instituut. Je kan er dagbladen in de twee talen vinden: Duits en Hongaars. De eerste keer dat ik er een stap binnen zette, werd ik op dit café verliefd. Ik was op zoek naar dit soort atmosfeer. Ontspannen en op zijn boheems tegelijk. De klandizie bestond uit mensen die een plek zochten om zich door te laten inspireren en zich eenvoudigweg op hun gemak te voelen.

Tegenover het café bevond zich zijn guitige bastaardbroertje, het Café Muvez. Een prachtig café. Daar kon ik het niet laten de klassieke schilderijen aan de muren te bewonderen, of de luchters uit schitterend glas aan het plafond.

Die omgeving gaf me een duw naar het verleden. Naar het begin van de negentiende eeuw. Ik zat daar bij een smakelijke kop chocolade, bedekt met een wolk van schuimig chantilly. Ik had een stuk kaastaart met rozijnen gegeten en stelde me een meisje zoals ikzelf voor, aan het begin van de vorige eeuw, op deze plaats, ontroerd, met een hoedje uit fluweel, terwijl ze timide een mooie jonge man tegenover haar gadesloeg. Maar hoe ik ook van Café Muvez en zijn klassieke en majestueuze ambiance hield, ik verkoos toch zijn eenvoudige en bescheiden broer, het Café Akerman.

Daar zat ik met mijn dikke schrift en probeerde mijn gedachten te ordenen: ik schreef net dat iemand naar me geglimlacht had. Ja, het was genoeg om deze plek een paar keer te bezoeken om deel te worden van het decor van het café. De kelner vroeg me niet meer wat ik wou drinken. Hij gaf me een koffie met warme melk, met een pretzel met sesamzaadjes. Dat is de nationale pretzel van Hongarije.

Ik hield van dit ontbijt, meer dan van veel andere maaltijden. In tegenstelling tot het andere café, waar de kelners in kostuum en stropdas gekleed waren, waren ze in dit café eenvoudig gekleed en namen ze kleine pauzes om koffie te drinken of een sigaret te roken bij hun gebruikelijk tafeltje. Het merendeel waren studenten voor wie dit een bijverdienste was.

Ik ontmoette er een Hongaarse jonge man van joodse afkomst die Andrash heette. Hij was een jaar of dertig en zat gewoonlijk in een hoek van de zaal. Hij was een kettingroker, in zichzelf gekeerd. Hij was slecht geschoren, hij zag eruit alsof hij aan een teleurstelling in de liefde leed. "Ik begrijp nog steeds niet waarom je naar deze stad bent gekomen," zei hij op misprijzende toon. "Hier is niets te beleven, er is nauwelijks een interessante plek. In jouw plaats zou ik naar Berlijn zijn gegaan. Als ik dat maar eens zelf kon..."

Ik heb bijna niet met hem gepraat. Zijn gelaat was verbitterd, hij glimlachte bijna nooit. Van tijd tot tijd zag ik hem een geheim delen met een van zijn tafelgenoten. Als hij alleen was, dook hij liefst in de lectuur van een boek of een krant.

Er waren ook twee oude dames van wie het haar pas uit een kapsalon leek te komen. Urenlang speelden ze kaart. Naast deze lachende en rokende dames zat een andere oude vrouw, zij moet minstens tachtig zijn geweest. Zij zat altijd tegenover de toegangsdeur. Haar blik was daarop gevestigd en bewoog bijna niet. Op haar hoofd zat een wollen hoed, haar ogen stonden dof. Misschien was ze in haar jeugd mooi en aantrekkelijk geweest. Nu keek er niemand naar haar om, ze werd geen blik waardig geacht. Ze leek bijna bevroren, een standbeeld. Misschien was haar op de deur gevestigde blik het wachten op een geliefde die ooit vurig in haar leven had bestaan. Misschien wachtte ze tot de wind van haar jeugd de deur zou binnenwaaien, haar de tijd teruggeven die haar voor altijd ontstolen was. Naast haar zaten twee jonge vrouwen. Ze flirtten levendig met de mannen en uit hun mond klonk het Hongaars heel merkwaardig.

Op een dag ontmoette ik er een jonge man uit Israël die Daniel heette, hij viel een beetje op in het vredige landschap van dit café. Hij kwam er binnen met de energie van opgewonden rock-'n-roll. Hij zag eruit als een anarchist.

"Ik ben naar Boedapest gekomen omdat ik daar zin in had," vertelde hij me. "Nee, ik ben geen zakenman of geen student geneeskunde. Ik hou gewoon veel van deze stad, van Europa in het algemeen. Boedapest is mijn basis, maar ik reis veel, ik was een paar keer in Berlijn. Ik haatte die stad. Ik voelde me er niet goed. Een stad van

immigranten. Ik heb ook in Parijs gewoond. Daar hield ik dan weer wel van. Maar hier voel ik me het best. In Boedapest voel ik me thuis. Ik ben de taal meester. De stad bevalt me, met haar cultuur en vooral het nachtleven en de Hongaarse vrouwen, zij bevallen me wel."

Soms kwam hij met een grote wolfshond. "Ze heet Soshi." Hij stelde fier de hond met de valse ogen voor. "Het is de hond van mijn beste vriend. Is ze niet mooi?" Hij stelde me de vraag terwijl hij haar rug aaide. En op dat ogenblik vroeg hij zonder enige aarzeling hem een bol water de brengen voor de dorstige hond, en zette die in het midden van de zaal. Misschien was het zijn scherpe humor, met al de poëzie die zich daarachter verborg, die zo aansprak. We waren beiden een beetje verloren en voelden tezelfdertijd dat we bij deze plek hoorden. Hij zei me zelfs soms vaak: "Excuseer, ik kan nu niet met je praten, vergeef het me. Ik moet studeren." Hij opende een boek en zette zijn lectuur voort.

Op een dag zei hij: "Het is goed geweest, ik ga terug naar Israël. Ik heb geen keuze. Ik moet mijn studie daar voortzetten. Ik heb me ingeschreven voor een Master in literatuur. Ik heb er niet echt zin in. Ik hou van Boedapest. Maar ik moet. Ik ben hier goed. Ik heb goede vrienden, ik heb iemand." Een mist leek over zijn aangezicht te komen... "Zij is Hongaarse. Het is niet gemakkelijk voor ons, maar ik heb me aan haar gehecht."

Op een dag is de slanke jonge vrouw naast hem komen zitten. Hij streelde haar hand.

Hij heeft me op een keer verteld dat het hard voor hem was om te vertrekken, maar zijn gelaat leek opnieuw op te lichten.

"Maar ik kom hier terug. Ik vertrek niet naar een woestijnachtig strand. Boedapest ligt maar op drie uur afstand van Israël."

Na zijn vertrek heb ik zijn rossige haar en zijn vurig temperament gemist. Daniel zat heel vak in Akerman. Meerdere keren per dag. Na zijn vertrek leek het café van zijn aanwezigheid beroofd.

De studenten-kelners liepen verder met hun kleine plateaus en de glazen koffiekoppen rond. De oude vrouwen kwamen af en toe kaartspelen. De vrouw met de gebreide wollen hoed en de lege blik bleef zich op dezelfde plek installeren en op dezelfde melancholische manier naar de deur kijken. Jongeren blijven er zonder twijfel komen en blijven met energie en vitaliteit over hun leven en hun interesses praten. Op een dag ben ik ook vertrokken, en ik zie ze daar nog altijd voor me. ■